

केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानांतर्गत
कार्यक्रमांसाठी आदिवासी उपयोजनेकरीता (TSP)
सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षामधील केंद्र
हिश्यापोटी लेखाशीर्ष २२१०F७३८ ३१ अंतर्गत
रु.२४३.६५ लक्ष इतका निधी वितरीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: बियुडी-१३२३/प्र.क्र.२७३/आरोग्य-७
१० वा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकूल इमारत,
नवीन मंत्रालय, मुंबई ४०० ००९.
दिनांक : २७ मार्च, २०२४.

वाचा :-

- १) केंद्र शासनाचे मंजूरी आदेश क्र.G.२७०३४/७०/२०२३-२४-NHM-F/FTS-८२६८९८५,
दिनांक १९/०३/२०२४.
- २) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग क्र.अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दिनांक १२.०४.२०२३.
- ३) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्र.संकीर्ण-२०१८/प्र.क्र.४६/अर्थोपाय, दिनांक ५.१२.२०२३
- ४) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्र.अर्थसं-२०२३/प्र.क्र.४०/अर्थ-३, दिनांक ८.१२.२०२३
- ५) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्र.पूरक-२०२३/प्र.क्र.९४/अर्थ-३, दिनांक १९/१२/२०२३
- ६) शासन परिपत्रक, आदिवासी विकास विभाग, क्र. बीयुडी-२०२४/प्र.क्र.५०/ कार्यासन-६,
दिनांक १३/०३/२०२४
- ७) संचालक, वित्त व लेखा, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान यांचे क्र.राआसोम/एफएमजी/कें.रा.
हि./१४८७७२-७७७/२०२३-२४, दिनांक २२/०३/२०२४. रोजीचे पत्र.

प्रस्तावना :-

ग्रामीण जनतेस सहजसाध्य, परवडण्याजोगी, कार्यक्षम, उत्तरायी आणि विश्वासाह, सर्व प्रकारच्या गरजूंना आरोग्य सेवा उपलब्ध करून देण्याच्या उद्देशाने केंद्र शासनाने संपूर्ण देशात एप्रिल २००५ पासून राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान सुरु केले. सन २०१४-१५ मध्ये केंद्र शासनाने आरोग्य विषयक सर्व केंद्र पुरस्कृत योजना एकत्रित करून त्यास “राष्ट्रीय आरोग्य अभियान” असे नाव दिले. या राष्ट्रीय आरोग्य अभियानांतर्गत आता राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियान व राष्ट्रीय रोग नियंत्रण कार्यक्रम या केंद्र पुरस्कृत योजनांचा समावेश केला आहे. राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानाकरीता आदिवासी उपयोजनेकरीता (TSP) निधी सन २०२३-२४ च्या मंजूर

अर्थसंकल्पीत तरतुदीतून केंद्र व राज्य हिस्सा राज्य आरोग्य सोसायटीस उपलब्ध करून देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. प्रस्तुत प्रकरणी आता पर्यंत वितरीत करण्यात आलेल्या अनुदानाचा तपशील पुढील प्रमाणे आहे. :-

(रु.लाखात)

अ.क्र.	तपशील	केंद्र	(राज्य)
		२२१०F७३८	२२१०E४५५
A	सन २०२३-२४ करिता सुधारित अंदाज	१७४३५.१७	१५८१०.२८
	शासन निर्णयानुसार प्राप्त अनुदान		
१	बियुडी-१३२३/प्र.क्र.२२७/आरोग्य-७ दि.२०.०६.२३	०.००	७६.१५
२	बियुडी-१३२३/प्र.क्र.२७१/आरोग्य-७ दि.२०.०६.२३	०.००	८२१.१९
३	बियुडी-१३२३/प्र.क्र.२७३/आरोग्य-७ दि.११.०७.२३	३९०३.००	२६०२.००
४	बियुडी-१३२३/प्र.क्र.२७३/आरोग्य-७ दि.२५.०९.२३	०.००	११३७.७८
५	बियुडी-१३२३/प्र.क्र.२७३/आरोग्य-७ दि.३०.१०.२३	३९०३.००	२६०२.००
३	बियुडी-१३२३/प्र.क्र.६४२/आरोग्य-७ दि.०२.०१.२४	२६६२.००	१७७४.६७
४	बियुडी-१३२३/प्र.क्र.२७३/आरोग्य-७ दि.०२.०१.२४	०.००	७१७.६४
४	बियुडी-१३२३/प्र.क्र.२७३/आरोग्य-७ दि.०५.०३.२४	०.००	४९९.११
६	बियुडी-१३२३/प्र.क्र.२७३/आरोग्य-७ दि.१५.०३.२४	०.००	१६.९६
७	बियुडी-१३२३/प्र.क्र.२७३/आरोग्य-७ दि.१६.०३.२४	०.००	५५६२.७८
८.	बियुडी-१३२३/प्र.क्र.२७३/आरोग्य-७ दि.२०.०३.२०२४	२१३.००	
B	एकूण शासन निर्णयानुसार प्राप्त अनुदान	१०६८१.००	१५८१०.२८
C	उपलब्ध तरतूद एकूण (A-B)	६७५४.१७	०.००

शासन निर्णय :-

उपरोक्त वाचा मधील क्र.७ येथील पत्रान्वये संचालक, वित्त व लेखा, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांनी सन २०२३-२४ मधील तरतुदीतून केंद्र हिस्सा लेखाशीर्ष २२१०F७३८ ३१ अंतर्गत रु.२४३.६५ लक्ष निधी वितरणाचा प्रस्ताव सादर केला होता. दरम्यानच्या कालावधीमध्ये संदर्भ (क्र.३) व (क्र.४) येथील वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रकान्वये केंद्र पुरस्कृत योजनांसाठी

करण्यात आलेली मुळ अर्थसंकल्पीय तरतुद व पुरवणी मागणीद्वारे करण्यात आलेली अर्थसंकल्पीय तरतुद केंद्र हिस्सा व समरूप राज्य हिस्सा सर्व मंत्रालयीन विभागानां बीम्स प्रणालीवर १०० टक्के वितरित केलेला असल्याने सदर परिपत्रकांती सुचनांचे पालन करुन निधी आहरित करण्याची कार्यवाही करण्याबाबत वित्त विभागाने मान्यता दिलेली आहे. तसेच संदर्भ (क्र.६) येथील आदिवासी विकास विभागाच्या दिनांक १३.०३.२०२४ रोजीच्या शासन परिपत्रकातील तरतूदींच्या अनुषंगाने केंद्र हिस्सा लेखाशीर्ष २२१०F७३८ ३१ अंतर्गत रु.२४३.६५ लक्ष इतका निधी वितरीत करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. सदर निधी वितरणाचा तपशील पुढीलप्रमाणे आहे:-

(रु. लाखात)

अ.क्र	तपशिल	केंद्र/राज्य हिस्सा		
		लेखाशीर्ष	सुधारित अंदाज	मागणी रक्कम (केंद्र व राज्य हिस्सा ६०%/ ४०%)
१	आदिवासी विकास विभाग मा.क्र टी-५,२२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य, ०६, सार्वजनिक आरोग्य, ७९६ जनजाति क्षेत्र उपयोजना, (०१) जनजाति क्षेत्र उपयोजना,(०१)(०४) राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान राज्य आरोग्य संस्थांना सहायक अनुदान (केंद्र हिस्सा ६० टक्के) (कार्यक्रम),३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर)	२२१०F७३८	१७४३५.१७	२४३.६५
२	आदिवासी विकास विभाग मा.क्र टी-५,२२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य, ०६, सार्वजनिक आरोग्य, ७९६ जनजाति क्षेत्र उपयोजना, (०१) जनजाति क्षेत्र उपयोजना,(०१)(१६) राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान राज्य आरोग्य संस्थांना सहायक अनुदान (राज्य हिस्सा ४० टक्के) (कार्यक्रम),३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर)	२२१०E४५५	१५८१०.२८	०.००

२. सदरचा खर्च वर तक्त्यात नमूद केल्याप्रमाणे संबंधित लेखाशीर्षाखालील सन २०२३-२४ च्या मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा व त्या लेखाशीर्षाखाली खर्ची दाखविण्यात यावा.

३. उपरोक्त अनुदानासाठी प्रशासकीय अधिकारी, आरोग्य सेवा आयुक्तालय , मुंबई यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. त्यांनी याबाबतचे देयक कोषागारात सादर करून विहित केलेल्या बाबींवर खर्च करण्यासाठी सदर रक्कम आयुक्त, आरोग्य सेवा, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, राज्य आरोग्य सोसायटी, मुंबई यांच्याकडे सुपुर्द करावी. यासाठी सहसंचालक (अ. व प्र.), आरोग्य सेवा, मुंबई यांना “नियंत्रण अधिकारी” म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

४. वित्त विभागाच्या दिनांक १२.०४.२०२३ च्या शासन परिपत्रकासोबत जोडलेल्या परिशिष्टातील अनु.क्र.९ मधील मुद्दा क्र.१ ते १० मधी त्यामुळे सदरहू प्रकरणी वित्त विभागाच्या दिनांक १२ एप्रिल, २०२३ च्या शासन परिपत्रकाच्या परिशिष्टातील मुद्दा क्र. १ ते १० मधील अटींची पूर्तता झाली असल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहे. त्यामुळे सदरहू प्रकरणी वित्त विभागाच्या दिनांक १२ एप्रिल, २०२३ च्या शासन परिपत्रकाच्या परिशिष्टातील मुद्दा क्र. १ ते १० मधील अटींची पूर्तता झाली असल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र शासन वित्त विभाग शासन निर्णय क्रमांक मुंविनि-२०२२/प्र.क्र.२७/२०२२/ विनियम, दिनांक १२.०१.२०२३ मधील नमूद अटी व शर्तीच्या अधिन राहून निधी वितरीत करण्यात येत आहे.

५. यापुर्वी वितरीत केलेल्या निधीच्या अनुषंगाने राज्य आरोग्य सोसायटीच्या लेखापरिक्षणामध्ये कोणतेही गंभीर आक्षेप नसल्याचे राज्य आरोग्य सोसायटीने प्रमाणित केलेले आहे.

६. सदर प्रस्तावावरील वितरीत करण्यात येणारा निधी पुरवठादाराच्या खात्यात थेट जमा होणार आहे.

७. सदर प्रस्तावात वस्तू खरेदी प्रस्ताव तसेच, भांडवली वस्तू खरेदीचा समावेश नाही. सदर कार्यक्रमांच्या संबंधित लेखाशीर्षाखाली एक वर्ष जूने संक्षिप्त देयक प्रलंबित नाही. शासनाच्या धोरणानुसार सदर प्रस्तावावरील निधी राज्य आरोग्य सोसायटीच्या स्वतंत्र बँक खात्यात जमा करून खर्च करण्यात येत असल्याचे त्याचप्रमाणे वित्त विभागाच्या

दिनांक १२ एप्रिल, २०२३ च्या शासन निर्णयातील संबंधित असलेल्या सर्व तरतुदीचे /अटी व शर्तीचे पालन झाल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहेत.

८. सदर अनुदान सशर्त असून यापुर्वी वितरीत केलेल्या अनुदानाचे प्रमाणपत्र सादर केले आहे. वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक, क्र.२०१३/प्र.क्र.८५/२०१३/ अर्थसंकल्प-३, दिनांक २५ एप्रिल, २०१३ नुसार उपरोक्त निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र (UC) सादर केल्यानंतरच पुढील अनुदान वितरीत करण्यात येईल.

९. शासनाच्या धोरणानुसार सदर प्रस्तावातील निधी राज्य आरोग्य सोसायटीच्या स्वतंत्र बँक खात्यात जमा करून खर्च करण्यात येत असल्याचे त्याचप्रमाणे वित्त विभागाच्या दिनांक २४.०६.२०२१ व दिनांक १४.१०.२०२१ च्या शासन निर्णयातील संबंधित असलेल्या सर्व तरतुदीचे/अटी व शर्तीचे पालन त्यासदंर्भात आवश्यक ते प्रमाणपत्र सादर करणे अथवा आवश्यक त्या बाबी स्वतंत्रपणे प्रमाणित करणे राज्य आरोग्य सोसायटीस अथवा सदरहू निधी ज्या यंत्रणेमार्फत खर्च करण्यात येणार त्या कार्यक्रम प्रमुखास बंधकारक राहिल.

१०. सदर प्रस्तावावरील खर्च शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, दिनांक १ डिसेंबर, २०१६ मधील तरतूदीनुसार आवश्यक तेथे करावयाच्या खरेदीबाबत प्रशासकीय मान्यता घेण्यात यावी.

११. प्रस्तुत शासननिर्णय वित्त विभाग परिपत्रक दिनांक ०५.१२.२०२३ व ०८.१२.२०२३ व आदिवासी विकास विभागाच्या शासन परिपत्रक दिनांक १३.०३.२०२४ मधील तरतूदींच्या अनुषंगाने निर्गमित करण्यात येत आहे.

१२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक

२०२४०३२०१७१९१८१५१७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(राजेंद्र वि. कुडले)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र- १, मुंबई/ महाराष्ट्र-२, नागपूर.
२. महालेखापाल, (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र- १, मुंबई/ महाराष्ट्र-२, नागपूर.
३. आयुक्त (आरोग्य सेवा) तथा संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
४. संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई.
५. सहसंचालक (अर्थ व प्रशासन), आरोग्य सेवा, पुणे .
६. सहाय्यक संचालक (अर्थ व प्रशासन), आरोग्य सेवा, पुणे
७. प्रशासकीय अधिकारी (आहरण व संवितरण अधिकारी), आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई.
८. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
९. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.
१०. आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११. वित्त विभाग (व्यय-१४/ अर्थसंकल्प), मंत्रालय, मुंबई.
१२. कार्यासन अर्थसंकल्प/लेखा, सार्वजनिक आरोग्य विभाग .
१३. निवडनस्ती (आरोग्य-७) .